

освобождений при реализации мер социальной поддержки населения. Экономика. Налоги. Право. – № 2. – С. 151-158.

5. Гончаренко Л.И., Адвокатова, А.С. (2016). Современные формы налогового контроля как инструмент обеспечения бюджетной устойчивости. Инновационное развитие экономики. –№ 6 (36). – С. 129-135.

6. Черник Д. (2021). Взаимосвязь моделей поведения налогоплательщиков и налогового контроля. Экономика. Налоги. Право. Том 10. – № 5. –С. 148-157.

7. Найденова Татьяна Анатольевна, & Новокшонова Елена Николаевна (2022). Налоговая культура как необходимое условие обеспечения наполняемости бюджетов. Вестник Бурятского государственного университета. Экономика и менеджмент, (1), 34-45.

8. Тўлаков, У. (2024). Рақамли иқтисодиёт шароитида солиқ маъмуриятчилигини рақамлаштиришнинг хориж тажрибаси. Рақамли иқтисодиёт ва ахборот технологиялари, 2(3), 10-2

O'ZBEKISTONNING INVESTITSYAVIY JOZIBADORLIGINI OSHIRISH IMKONIYATLARI

Zohidov Olmosbek Sherzod o'g'li

O'zbekiston Respublikasi Bank-moliya akademiyasi, talabasi

Annotatsiya. Mazkur tezisda O'zbekistonning investitsiyaviy jozibadorligini oshirishning iqtisodiy ahamiyati va investitsiya muhitini yaxshilashga qaratilgan omillar tahlil qilinadi. Shuningdek, mamlakatda investitsiyalarni jalb qilishda muhim rol o'ynaydigan iqtisodiy islohotlar, qulay biznes muhiti va infratuzilmani rivojlantirish masalalari yoritib beriladi. Tadqiqot doirasida investitsiya oqimini ko'paytirish, xorijiy investorlar uchun qulay sharoit yaratish hamda investitsiyaviy muhitni yanada takomillashtirishning istiqbolli yo'nalishlari asoslab beriladi.

Kalit so'zlar: Iqtisodiyot, investitsiya, joziba, imkoniyat, oqim, mamlakat, investor, milliy, modernizatsiya, soliq.

Bugungi kunda jahon iqtisodiyotida investitsiyalar iqtisodiy o'sishning muhim omillaridan biri hisoblanadi. Investitsiya oqimining ko'payishi mamlakatda yangi ishlab chiqarish quvvatlarini yaratish, zamonaviy texnologiyalarni joriy etish, yangi ish o'rinlari tashkil etish hamda iqtisodiyotning barqaror rivojlanishini ta'minlashga xizmat qiladi. Ko'plab davlatlar milliy iqtisodiyotga investitsiyalarni jalb qilish va investitsiyaviy muhitni yaxshilashga alohida e'tibor qaratmoqda.

So'nggi yillarda O'zbekistonda ham iqtisodiyotni modernizatsiya qilish, biznes muhitini yaxshilash hamda xorijiy va mahalliy investitsiyalarni jalb etish bo'yicha keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Mamlakatda soliq tizimini takomillashtirish, tadbirkorlik faoliyatini qo'llab-quvvatlash, erkin iqtisodiy zonalarini rivojlantirish hamda investorlar uchun huquqiy kafolatlarni mustahkamlash investitsiyaviy jozibadorlikni oshirishga xizmat qilmoqda. Bunday chora-tadbirlar iqtisodiyotning turli tarmoqlariga investitsiyalar oqimini ko'paytirish va ishlab chiqarish salohiyatini kengaytirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Investitsiyaviy jozibadorlikni yanada oshirish uchun investitsiya muhitini takomillashtirish, infratuzilmani rivojlantirish, byurokratik to'siqlarni kamaytirish hamda investorlar uchun yanada qulay sharoitlar yaratish zarur. Mazkur tezisda

O'zbekistonning investitsiyaviy jozibadorligini oshirish imkoniyatlari, mavjud muammolar va ularni bartaraf etish yo'llari tahlil qilinadi.

Mamlakat iqtisodiyotining barqaror rivojlanishi va raqobatbardoshligini oshirishda investitsiyalar muhim ahamiyat kasb etadi. Investitsiyalar orqali yangi ishlab chiqarish quvvatlari yaratiladi, zamonaviy texnologiyalar joriy etiladi hamda iqtisodiyotning turli tarmoqlari rivojlanadi. O'zbekistonda investitsiyalarni jalb qilish, qulay biznes muhitini yaratish va infratuzilmani rivojlantirish davlat iqtisodiy siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi.

Mamlakatda investitsiya muhitini yaxshilash maqsadida keng ko'lamli iqtisodiy islohotlar amalga oshirilmoqda. Xususan, soliq tizimini soddalashtirish, tadbirkorlik faoliyatini qo'llab-quvvatlash, davlat boshqaruvi jarayonlarini raqamlashtirish hamda investorlar huquqlarini himoya qilishga qaratilgan huquqiy mexanizmlar takomillashtirilmoqda. Bunday islohotlar investorlar uchun barqaror va ishonchli iqtisodiy muhitni shakllantirishga xizmat qiladi. Mahalliy va xorijiy investorlarning mamlakat iqtisodiyotiga bo'lgan qiziqishi ortib bormoqda.

Qulay biznes muhitini yaratish ham investitsiyaviy jozibadorlikni oshirishning muhim omillaridan biridir. So'nggi yillarda tadbirkorlik faoliyatini boshlash jarayonlarini soddalashtirish, ortiqcha byurokratik to'siqlarni kamaytirish, litsenziya va ruxsatnomalar sonini qisqartirish bo'yicha muhim chora-tadbirlar amalga oshirildi. Erkin iqtisodiy zonalar va sanoat zonalarining tashkil etilishi investorlar uchun soliq va bojxona imtiyozlarini taqdim etib, investitsiya faoliyatini yanada rag'batlantirmoqda.

Investitsiyalarni jalb qilishda infratuzilmaning rivojlanganligi ham muhim ahamiyatga ega. Transport, energetika, kommunikatsiya va logistika infratuzilmasining rivojlanishi investorlar uchun ishlab chiqarish jarayonlarini samarali tashkil etish imkonini yaratadi. Mamlakatda avtomobil va temir yo'l tarmoqlarini modernizatsiya qilish, logistika markazlarini rivojlantirish, energetika tizimini modernizatsiya qilish kabi yirik infratuzilma loyihalari amalga oshirilmoqda. Bunday loyihalar investitsiya loyihalarining samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Investitsiyalar mamlakat iqtisodiy rivojlanishining muhim omillaridan biri bo'lib, ular ishlab chiqarish quvvatlarini kengaytirish, yangi texnologiyalarni joriy etish hamda yangi ish o'rinlari yaratishda muhim rol o'ynaydi. Ko'plab davlatlar milliy iqtisodiyotga investitsiyalarni jalb qilish va investitsiyaviy muhitni yaxshilashga alohida e'tibor qaratmoqda. So'nggi yillarda O'zbekistonda ham investitsiyalarni jalb qilish bo'yicha keng ko'lamli iqtisodiy islohotlar amalga oshirilmoqda. Biroq investitsiyaviy jozibadorlikni yanada oshirish jarayonida ayrim muammolar mavjud bo'lib, ularni hal etish investitsiya oqimini ko'paytirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Biznes muhitida mavjud byurokratik to'siqlar bizning muammomiz bo'lishi mumkin. Ba'zi hollarda tadbirkorlik faoliyatini boshlash yoki investitsiya loyihalarini amalga oshirish jarayonida ortiqcha ma'muriy tartib-taomillar va byurokratik to'siqlar uchrab turadi. Litsenziya va ruxsatnomalar olish jarayonining murakkabligi, hujjatlarni rasmiylashtirishdagi ortiqcha bosqichlar hamda ayrim tartib-taomillarning uzoq vaqt talab qilishi investorlarning faoliyatiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Bunday holatlar investorlarning vaqt va xarajatlarini oshirib, investitsiya muhitining jozibadorligini pasaytiradi.

Mazkur muammoni bartaraf etish uchun davlat boshqaruvi tizimini yanada soddalashtirish, tadbirkorlik faoliyatini ro'yxatdan o'tkazish jarayonlarini raqamlashtirish hamda "yagona darcha" tamoyilini keng joriy etish muhim hisoblanadi.

Elektron davlat xizmatlarini rivojlantirish orqali ruxsatnoma va litsenziyalarni olish jarayonlarini tezlashtirish investorlar uchun qulay sharoit yaratadi. Ortiqcha byurokratik talablarni qisqartirish va investitsiya loyihalarini amalga oshirish jarayonida davlat organlari tomonidan ko'rsatiladigan xizmatlarni optimallashtirish investitsiyaviy muhitni yanada yaxshilashga xizmat qiladi.

Infratuzilmaning ayrim hududlarda yetarli darajada rivojlanmaganligini muammomiz sifatida olishimiz mumkin. Investitsiyalarni jalb qilishda transport, energetika va kommunikatsiya infratuzilmasining rivojlanganligi muhim ahamiyatga ega. Ayrim hududlarda zamonaviy logistika tizimining yetarli darajada shakllanmaganligi, energetika ta'minotidagi uzilishlar yoki kommunikatsiya tarmoqlarining yetarli darajada rivojlanmaganligi investorlar uchun qiyinchiliklar tug'dirishi mumkin. Bu holat ayrim hududlarda investitsiya loyihalarini amalga oshirish samaradorligini pasaytiradi.

Mazkur muammoni hal etish uchun transport va logistika infratuzilmasini rivojlantirish, energetika tizimini modernizatsiya qilish hamda zamonaviy kommunikatsiya tarmoqlarini kengaytirish zarur. Shuningdek, sanoat zonalari va erkin iqtisodiy zonalarini rivojlantirish orqali investorlar uchun tayyor infratuzilma yaratish muhim hisoblanadi. Davlat va xususiy sektor hamkorligi asosida infratuzilma loyihalarini amalga oshirish investitsiyalarni jalb qilish jarayonini yanada jadallashtiradi. Iqtisodiyotning turli hududlarida investitsiya faoliyatini faollashtirish va mamlakatning umumiy investitsiyaviy jozibadorligini oshirish mumkin.

Kelgusida investitsiya oqimini yanada ko'paytirish uchun investitsiyaviy muhitni takomillashtirish, davlat va xususiy sektor hamkorligini rivojlantirish hamda innovatsion texnologiyalarni joriy etishga alohida e'tibor qaratish zarur. Xorijiy investorlar uchun yanada qulay sharoitlar yaratish, investitsiya loyihalarini qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini kengaytirish hamda xalqaro moliyaviy institutlar bilan hamkorlikni mustahkamlash investitsiya oqimining oshishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Investitsiyalar mamlakat iqtisodiy rivojlanishining muhim omillaridan biri bo'lib, ular orqali ishlab chiqarish quvvatlari kengayadi, yangi texnologiyalar joriy etiladi hamda yangi ish o'rinlari yaratiladi. O'zbekistonda investitsiyaviy jozibadorlikni oshirish iqtisodiy siyosatning ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. So'nggi yillarda amalga oshirilayotgan iqtisodiy islohotlar, biznes muhitini yaxshilashga qaratilgan chora-tadbirlar hamda infratuzilmani rivojlantirish investitsiyalarni jalb qilish uchun qulay sharoit yaratmoqda.

Xorijiy investorlar uchun huquqiy kafolatlarni mustahkamlash, soliq va bojxona imtiyozlarini kengaytirish hamda erkin iqtisodiy zonalarini rivojlantirish investitsiya oqimini yanada ko'paytirishga xizmat qilmoqda. Bunday yondashuv mamlakat iqtisodiyotining raqobatbardoshligini oshirish, eksport salohiyatini kengaytirish va iqtisodiy o'sishni ta'minlashda muhim rol o'ynaydi.

Investitsiyaviy muhitni yanada takomillashtirish, infratuzilma loyihalarini rivojlantirish hamda xalqaro investorlar bilan hamkorlikni kuchaytirish orqali O'zbekistonning investitsiyaviy jozibadorligini yanada oshirish va iqtisodiyotning barqaror rivojlanishini ta'minlash mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Abdullayeva, M.X. (2025) 'Davlat moliyasi barqarorligini taminlashda pul-kredit siyosatining ahamiyati', *Наука и инновация*, 3(19), pp. 125–127.

2. Abdug'afforov, Sh.T. (2023) *Iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashda davlat moliyaviy siyosatining roli. "Iqtisodiy fanlar" jurnali, №2, pp. 45–53.*
3. Ahmedova, M.M. (2020) *Davlat moliyaviy boshqaruv tizimini raqamlashtirish yo'nalishlari. Toshkent: Iqtisodiyot nashriyoti.*
4. Baqoyev, S.B. (2024) *'Davlat moliyasi barqarorligini ta'minlashda pulkredit siyosatining ahamiyati', Экономика и соцуум, 8(123).*
5. Ermatova, S.A. (2022) *'Moliya tizimi va uning ahamiyati', ORIENSS, 4.*
6. Habibjonov, U. (2024) *O'zbekistonda moliyaviy siyosat: o'tmishi, buguni va kelajagi. Nordic_Press, 3(0003).*
7. Inomjon, J. & Abrammatov, E.T. (2025) *'Davlat moliyaviy nazoratini samarali tashkil etishda g'aznachilikning roli va huquqiy bazasi', Science and Education, 8.*

“YASHIL” IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISH VA UNI MOLIYALASHTIRISH YO'LLARI

Azizova Komila Abralovna
Bank va Moliya akademiyasi talabasi

Annotatsiya. Mazkur tezisdagi O'zbekistonda “yashil” iqtisodiyotni rivojlantirishning dolzarbligi va uning barqaror iqtisodiy o'sishdagi ahamiyati tahlil qilinadi. Shuningdek, ekologik barqaror rivojlanishni ta'minlashda moliyaviy mexanizmlarning roli hamda yashil investitsiyalarni jalb qilish usullari yoritiladi. Tadqiqot natijasida yashil iqtisodiyotni rivojlantirish va uni moliyalashtirishning istiqbolli yo'nalishlari asoslab beriladi.

Kalit so'zlar: Yashil iqtisodiyot, resurs, ekologiya, davlat, moliya, texnologiya, obligatsiya, investitsiya.

Hozirgi kunda jahon iqtisodiyotida ekologik muammolar, iqlim o'zgarishi, tabiiy resurslarning kamayib borishi hamda atrof-muhitning ifloslanishi kabi global masalalar tobora dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Ko'plab davlatlar iqtisodiy rivojlanish modelini qayta ko'rib chiqib, ekologik barqarorlikni ta'minlashga qaratilgan “yashil iqtisodiyot” konsepsiyasini faol ravishda joriy etishga intilmoqda. “Yashil” iqtisodiyot energiya resurslaridan samarali foydalanish, qayta tiklanuvchi energiya manbalarini rivojlantirish, chiqindilarni kamaytirish va tabiiy muhitni asrashga qaratilgan iqtisodiy tizim bo'lib, u barqaror rivojlanishning muhim omillaridan biri hisoblanadi.

So'nggi yillarda O'zbekistonda ham ekologik barqarorlikni ta'minlash, energiya samaradorligini oshirish hamda qayta tiklanuvchi energiya manbalarini keng joriy etish bo'yicha qator islohotlar amalga oshirilmoqda. Mamlakatda quyosh va shamol energetikasini rivojlantirish, suv resurslaridan oqilona foydalanish, ekologik toza transport vositalarini joriy etish hamda ishlab chiqarishda zamonaviy “yashil” texnologiyalarni qo'llashga alohida e'tibor qaratilmoqda. Bunday chora-tadbirlar nafaqat ekologik muvozanatni saqlash, balki iqtisodiyotning uzoq muddatli barqaror o'sishini ta'minlashga ham xizmat qiladi.

Yashil iqtisodiyotga o'tish jarayoni katta moliyaviy resurslarni talab qiladi. Ekologik toza texnologiyalarni joriy etish, qayta tiklanuvchi energiya loyihalarini amalga oshirish hamda energiya samaradorligini oshirish bo'yicha tashabbuslarni qo'llab-quvvatlash uchun samarali moliyalashtirish mexanizmlarini ishlab chiqish zarur. Yashil investitsiyalarni jalb qilish, davlat va xususiy sektor hamkorligini